

Den första kontakten med Sverige.

Av förläggningsschefen Martin Cronvall.

Martin Cronvall.

någon av kommitténs förläggningar, där jag misstänker att det var skönt att få ett lagat mål mat och att sedan få krypa i säng efter alla utstånna strapatser i Estland och under resan till Sverige.

Förläggningarna i Stockholm ha välvilligt upplåtits av Stockholms stads fattigvårdsnämnd. Dessa förläggningar äro belägna vid Sabbatsberg, Rosenlund, Högalid, Stureby och Skarpnäck. Av Frälsningsarmén har upplåtits en förläggning i Ropsten och på Köpmangatan 18—20, och av Filadelfiaförsamlingen en förläggning vid Bråvallagatan och Wallingatan. I sin helhet rymma dessa förläggningar c:a 700 sängplatser.

De första fem till sex dagarna i förläggningen åtgingo till en grundlig läkarundersökning. Förutom de fast anställda sjuksköterskorna medverkade vid dessa undersökningar även frivilliga lottor från Stockholms lottaorganisationer. Lottorna ha även välvilligt ställt sina krafter till

förfogande för en regelbunden tjänstgöring vid vissa förläggningar såsom husmor vilken uppgift de skött på ett mycket förtjänstfullt sätt.

Besöket hos passfotografen hör väl till de angenäma minnena och säkerligen finnas från det besöket ännu fotografier kvar hos många estlandssvenskar.

Då man kunde befara, att epidemiska sjukdomar skulle kunna införas i landet i samband med de estlandssvenska transportererna har Medicinalstyrelsen påbjudit karantän under den tid läkarundersökningarna pågå. På grund härav måste alla besök hos de anlända estlandssvenskarna förbjudas och det har många gånger varit svårt för de estlandssvenskar, som äro bosatta i Stockholm med omnejd, att avhålla sig från att före karantänstidens utgång göra besök hos sina nyanlända anhöriga, vilket någon gång även givit anledning till misshälligheter mellan förläggningens tjänstemän och de besökande. Karantänens noggranna upprätthållande är ju, det måste alla förstå, till stort gagn för både nykemlingarna och deras här bosatta vänner.

Såsom huvudförläggning tjänstgör, alltsedan estlandssvenskarna började komma till Sverige, det inom Sabbatsbergs vård- och ålderdomshem belägna Johanneshuset och från och med slutet av november månad förra året råder inom denna för alla estlandssvenskar så kända förläggning ett ovanligt rörligt liv. Här finnes sålunda den för alla förläggningar gemensamma avdelningen för pass- och ransoneringsärenden, läkarexpeditionen och därmed sammanhängande sjukrum för mindre svårartat akut sjuka. Var och en, som lämnar förläggningen, skall hos denna expedition även anmäla sin avflyttning. Slutligen finnes där även en kuratorsexpedition, som lämnar råd och upplysningar i förekommande personliga angelägenheter.

KUSTBON

Organ för Estlandssvenskarna i Sverige.

Utgiven av Riksföreningens Estlandsutskott.

Ansvarig utgivare: *Riksantikvarien Sigurd Curman.*

Redaktör: *Folke Lindström.*

Red.-sekr.: *Manfred Nyman.*

Red.-kommitté: *Viktor Aman, Lars Broman, Gerhard Hafström, Anton Vesterberg.*

Red. och Exp.: Tunnelgatan 23, 3 tr., Stockholm, tel. 11 35 00, 11 57 21, 11 57 22.

Kustbons postgiro: 19 72 07.

Utkommer 1944 i juni, aug., okt. och dec.

Prenumerationspris 1944 1 kr. 50 öre.

Annonspris: 1/1 200: —, 1/2 115: —, 1/4 60: —, 1/8 35: —.

Linkoln Bloms Boktryckeri A.-B., Stockholm, 1944.

Sedermera överflyttades under en tid även arbetsförmedlingen till ett rum i Johanneshuset och genom dess förmedling erhöles estlandssvenskarna efter läkarundersökningens avslutande arbetsanställning i det svenska samhällslivet. Denna arbetsförmedling är numera överflyttad till det stora nya lägret för estlandssvenskar i Doverstorp. Då de flesta estlandssvenskar av lätt förstådda skäl vid ankomsten saknat erforderlig utrustning såsom kläder och bohag m. m. har man till en början genom privata insamlingar och genom de frikyrkliga samfundens anskaffat dylik utrustning, men detta täcker ej längre det verkliga behovet, utan numera anskaffas genom arbetsmarknadscommissionens försorg den nödvändiga utrustningen. Även denna utrustningscentral är numera förlagd till Doverstorp.

I runt tal 5,000 estlandssvenskar ha sedan den 5 maj 1943 passerat förläggningarna i Stockholm och alltjämt ser det ut som om flera skola komma.

Till slut må den förhoppningen uttryckas att alla de estlandssvenskar, som nu erhållit eller komma att erhålla arbetsanställning i Sverige skola kunna finna förhållandena i moderlandet sådana att deras saknad av den bygd de lämnat icke blir oöverkomlig.

Gynna annonsörerna

i

KUSTBON

Våra gamla och deras försörjningsfrågor.

*Av inspektören i Estlandskommittén
Folke Lindström.*

Bland de estlandssvenskar, som kommit till vårt land, befinner sig många, som på grund av ålderdom eller arbetsoförmåga icke själva kunna bidra till sin försörjning. Bland de evakuerade från Estlands svenskbygder, finnas givetvis alla åldersgrupper representerade, alltifrån spädbarn och upp till åldringar i 90-års åldern. Den äldsta hittills anlända estlandssvensken är en kvinna 97 år gammal. Alla äro de givetvis lika välkomna till Sverige både de, som slutfört sin livsgärning och nu hoppas få en lugn och rofylld ålderdom i vårt land, och de unga, som snart skola påbörja eller fortsätta sin gärning.

I Estland har samhörighetskänslan mellan generationerna tydligen varit stark; de unga ha, sedan de gift sig, tagit de gamla till sig och dessa ha efter förmåga hjälpt till i de ungas hem, företrädesvis med barnbarnens tillsyn. Denna samhörighetskänsla mellan estlandssvenskarna hoppas vi skall leva kvar även i Sverige, den utgör en värdefull del av den estlandssvenska traditionen, som det vore synd att mista. För många av de unga, som nyligen fått boplat och arbete i Sverige, är det givetvis inte möjligt att omedelbart taga sina gamla föräldrar eller andra anhöriga till sig, men efter hand som de ekonomiska möjligheterna växer och bostadsförhållandena förbättras, ökas också möjligheterna att kunna taga emot de gamla. För de estlandssvenskar, som äro bosatta i Stockholm eller i vissa andra städer, kan det nog på grund av bostadsfrågan bliva svårare att ta emot sina gamla. Stockholms bostäder, framförallt i de moderna husen, äro små, och storstadslivet, sådant det nu är, ger ej heller det lugn och den ro, som de gamla önska och äro i behov av. I de fall, där gamla kunna få komma till anhöriga, som hava svårt att helt eller delvis försörja dem, finns det möjlighet för de gamla att kunna erhålla kontant bidrag till sitt uppehälle. Sådant periodiskt understöd kan emellertid av vissa skäl icke beviljas av kommittén för estlandssvenskarna utan skall utgå genom fattigvårdsstyrelsen i den kommun, där vederbörande vistas. Därest dylikt understöd beviljas, erhåller kommunen full ersättning härför av staten. Förutsättningarna för att estlandssvenskar skola kunna erhålla sådant understöd äro desamma, som gäller för alla svenska medborgare i enlighet med bestämmelserna i 1918 års fattigvårdslag. Det fordras att vederbörande »i följd av ålderdom, sjukdom, lyte eller eljest bristande kropps- eller själskrafter är oförmögen att genom arbete försörja sig» och saknar egna medel till sitt uppehälle samt att hans behov icke på annat sätt avhjälpes. Den som fyller dessa förutsättningar äger *laglig rätt* till understöd även om han ej är

Estlandssvenska pensionärer från Ormsö på Gillberga ålderdomshem.

Sittande fr. v. änkefru Katrina Nilsen, fru Murman och fru Asplund. Stående i mitten fr. v. Johan Asplund och Johan Murman, flankerade av syster Ingeborg och fattigvårdsstyrelseledamoten Axel Stefanus, utanför ålderdomshemmet.

svensk medborgare. Att märka är, att arbetslöshet icke ger laglig rätt till understöd enligt fattigvårdslagen. Enligt svensk fattigvårdslag åligger det barn att efter förmåga försörja sina föräldrar. Därest den, som erhåller understöd, har barn, som äger förmåga att kunna försörja sina föräldrar helt eller delvis, äger fattigvårdsstyrelsen rätt att kräva dessa barn på det understöd, som utgivits. Försörjningsplikten utgår efter förmåga, varför det kan tänkas, att endast vissa av barnen kräves på utgivet understöd eller att hela kravet riktas mot ett enda av dem.

De estlandssvenskar, som äro i behov av understöd, ha alltså att vända sig till fattigvårdsstyrelsen i den kommun, där de äro bosatta. I de fall, där understödsbehov föreligger, men av en eller annan orsak icke kan tillgodoses genom kommunen, bör vederbörande vända sig till kommittén för estlandssvenskarna, som då försöker att hjälpa den nödlidande. I de flesta fall torde läkarintyg erfordras för styrkande av arbetsoförmåga. Det åligger fattigvårdsstyrelsen att i sådant fall hänvisa den hjälpsökande till läkare.

Många av de till Sverige anlända gamla estlandssvenskarna, kunna, såsom redan nämnts, för närvarande icke komma till anhöriga eller sakna sådana, varför för dem måste ordnas plats på ålderdomshem, eller i de fall, där vederbörande icke kunna sköta sig själva, plats på vårdhem. Det har berett kommittén stora svårigheter att ordna denna fråga. Det är ont om platser på befintliga kommunala ålderdomshem, och något eget ålderdomshem för estlandssvenskarna har givetvis icke stått färdigt. Genom tillmötesgående från statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter har en vädjan riktats till de kommuner, som ha lediga platser på sina ålderdomshem, att låta estlandskommittén genom förmedling av Stockholms stads fattigvårdsnämnd få inackordera estlandssvenskar i dessa hem. En

hel del kommuner ha också välvilligt ställt platser till förfogande, och för närvarande finnes ett hundratal gamla estlandssvenskar utackorderade på ett trettiotal olika ålderdomshem. Antalet estlandssvenska pensionärer på ålderdomshemmen varierar mellan tio och två. Mindre än två personer sändes icke till något ålderdomshem. De kommuner, dit estlandssvenskar kommit, äro som regel belägna rätt långt bort från Stockholm, ty i länen närmast Stockholm äro kommunerna rätt folkrika och hava därför i allmänhet sina ålderdomshem fullbelagda. Den vård, de gamla erhåller på de kommunala ålderdomshemmen, är givetvis den allra bästa. Ålderdomshemmen har kompetent ledning och stå under inspektion av fattigvårds- och barnavårdskonsulenter. Estlandssvenskarna äro kanske i en del fall inte vana vid den svenska maten, vilken oftast är sötare smaksatt än man varit van vid i Estland, men sådant går givetvis att avhjälpa i de fall där detta önskas.

Estlandskommittén hoppas emellertid att kunna få till stånd ett eget ålderdomshem, avsett för 40—50 pensionärer. Det är dock klart, att alla som vistas på de kommunala ålderdomshemmen, icke kunna räkna med att överflyttas till det estlandssvenska ålderdomshemmet. Ev. kommer kommittén att sedermera söka få till stånd ytterligare ett eget ålderdomshem. Som var och en förstår, är detta i sista hand en ekonomisk fråga av stor räckvidd. Det är för närvarande dyrbart att iordningställa ett ålderdomshem, och personalfrågan bereder också stora svårigheter. Som bekant är det svårt att få personal till våra svenska sjukhus och ålderdomshem. Som personal till det estlandssvenska hemmet hoppas vi dock i första hand få estlandssvenska kvinnor.

De estlandssvenskar, som nu placeras ute på mera avlägset belägna ålderdomshem, behöva dock icke misströsta om att så småningom komma närmare de platser, där de hava sina anhöriga. I de fall, där icke plats kan beredas på det estlandssvenska ålderdomshemmet, skola försök göras till omplacering av de gamla till sådana ålderdomshem, som äro belägna närmare de anhörigas vistelseort. Möjligen kommer kommittén också att ordna så, att de gamla få tillfälle att hälsa på sina anhöriga. Kommittén försöker givetvis ordna ålderdomshemsvården för de gamla så att dessa skola trivas och få tillfälle att hålla kontakten med sina anhöriga.

I alla ålderdomshems- och understödsfrågor står artikelförfattaren till tjänst med råd och upplysningar. Förfrågningar adresseras till Tunnelgatan 23, Stockholm.

Annonsera i Kustbon

Några medicinska vinkar.

Av Estlandskommitténs läkare d:r Ingemar Bjelkhagen.

Ingemar Bjelkhagen.

som jag lärt känna hos estlandssvenskarna tror jag, att de allra flesta snart skall kunna slå sig fram och vinna sin utkomst inom fiske, jordbruk eller industri.

Det är inte bara den psykiska sidan av saken, som intresserar mig, utan även den fysiska, det vill säga det som har med kroppens tillstånd att göra. Vi strävar här i Sverige efter att så mycket som möjligt kunna förebygga sjukdomar och bota dem på ett så tidigt stadium som möjligt. Det gäller därför att känna till de förmåner, som bjudas alla inom sjukvården, för att man till fullo skall kunna utnyttja dessa.

Redan vid ankomsten till Sverige göres en fullständig läkarundersökning av estlandssvenskarna. Det har varit vår strävan att bringa alla i ett så gott tillstånd som möjligt, så att alla äro bra rustade för en ny start i livet. Många ha därvid konstaterats lida av sjukdomar, som de själva ej haft kännedom om, såsom lungsot, sockersjuka, äggvita, kräfta och magsår, och ha för dessa och andra sjukdomar beretts vård. Under den för många obehagliga karantänstiden, ha även flera smittosamma sjukdomar upptäckts, främst difteri. Dessa fall ha isolerats på epidemisjukhus så en vidare spridning ut i landet kunnat förhindras. Denna första läkarundersökning är alltså grunden, som vi utgå ifrån och som det gäller att bygga vidare på. Alla få vid avresan med sig ett läkarkort med undersökningsresultatet. Om någon blir sjuk, skall han inte resa till Stockholm, så som så ofta skett, utan söka läkare på den plats, där han befinner sig och därvid medtaga sitt läkarkort.

Nu kommer jag in på de möjligheter, som finnas i Sverige och som komma även estlandssvenskarna till del. Först vill jag då påpeka, att det finns läkare på de flesta platser och att man med förtroende kan vända sig till dessa. Jag vill vidare påpeka de förmåner, som inträde i sjukkassa erbjuder (bäst äro de s. k. erkända sjukkassorna). Inträde kan vinnas av alla friska män och kvinnor i åldern 15—40 år (eller 50 år) efter ansökan. Förmånerna träda först i kraft efter 2—3 månader, dock direkt efter avlämnande av särskilt lä-

karintyg. Går man med i sjukkassa, innan man fyller 40 år (50 år), får man vara med för all framtid. Man bör därför vända sig till ombudet för sjukkassan på orten eller på närmaste plats. Denne ger då alla upplysningar som behövas. För varje månad får man såsom medlemsavgift erlægga en viss obetydlig summa, som är beroende av det belopp (vanligen 1—6 kronor), som man vill tillförsäkra sig i sjukpenning, d. v. s. den summa man får per dag under den tid, då man är sjukskriven (första 3 dagarna utgår dock vanligen ingen ersättning). Utom sjukpenningen får man även fri sjukhusvård på allmän sal och 2/3 av utgifter för läkarvård efter avlämnande till sjukkassan av särskilt kvitto från läkaren, vilken utskriver sådant kostnadsfritt. Även hjälp vid förlösning utgår till kvinna, som i minst 270 dagar tillhört sjukkassa. Det är den s. k. moderskaps hjälpen, och den utgör vanligen 110 kronor. Även barn under 15 år få inskrivas antingen på faderns eller moderns sjukkassebok mot en obetydlig meravgift med liknande förmåner (sjukpenning utgår dock inte). Man skall alltid komma ihåg, att vid sjukdomsfall (värk i »livet eller bajna» e. d.) genast anmäla detta till ombudet, enär man aldrig vet, hur länge sjukdomen kan räcka. Anmälan kan göras muntligen, per telefon eller post och kostar ingenting. Vid svårare eller långvarig sjukdom måste läkare rådfrågas (sjukkassan fordrar läkarintyg, om sjukdomen överskrider visst antal dagar, vanligen 19). Läkarna utskriver då intyg om sjukdomen mot en avgift på 1—4 kronor (vanligen 2—3 kronor). Intyget, som ej betalas av sjukkassan, överlämnas till ombudet. Föreskrifterna av läkare och sjukkassa måste noggrant följas, eljest utgår inte ersättning. S. k. sjukbesökare gör hembesök för att kontrollera den sjuke.

En blivande moder kan kostnadsfritt få sitt tillstånd kontrollerat, få råd och anvisningar och i förekommande fall medicin gratis, om hon anmäler sig till s. k. mödravårdsstationer eller -centraler. Dessa handhas vanligen av tjänsteläkare (provinsialläkare m. fl.) på landsbygden och i större städer av läkare med specialutbildning. Anmälan kan göras hos barnmorskan på orten och i större städer enklast direkt på barnavårdscentralen. Extra tilldelning av vissa matvaror och klädkuponger lämnas mot intyg om havandeskap, utfärdat av läkare eller barnmorska. Kontroll kan även göras tätare hemma på barnmorskans mottagning.

Efter förlösningen, som vanligen med barnmorskans hjälp kan ordnas i hemmet, får barnet kostnadsfritt stå under kontroll på barnavårdsstation på landet, vanligen hos samma läkare, som har hand om mödravårdsstationen eller på barnavårdscentraler i större städer med specialutbildade läkare. Här sker en fortlöpande kontroll av barnet under första levnadsåret, på vissa håll under de 2 första åren. Det är meningen att kontrollen skall utvidgas att omfatta hela förskolåldern, alltså upp till 7 år. Under skolåldern (7—14 år för folkskolan) sker även läkarundersökning av barnen. Jag kan inte nog varmt

rekommendera alla, att låta spädbarnen (barn under 1 års ålder) stå under noggrann kontroll och att följa de föreskrifter, som givas. Det är verkligen stora brister, som måste avhjälpas. Jag vill därför här i korthet nämna några *huvudpunkter för barnens vård*.

1) Regelbundenhet i fråga om skötsel och mat. Mat skall givas på bestämda tider, första tiden 5 mål och eventuellt ett nattmål (kl. 6, 10, 14, 18, 22 och eventuellt kl. 2); efter 4—6 månaders ålder endast 4 mål.

2) Barnet bör om möjligt få bröstet (= di) upp till 8—9 månaders ålder, då avvänjning lämpligen sker under c:a 4 veckors tid, varvid 6-målet på morgonen skall behållas längst.

3) Giv aldrig något extra mellan måltiderna, vare sig barnet skriker eller inte.

4) Nappen skall ovillkorligen bort! Det är dumt, onödigt och farligt att använda den. Om man aldrig vänjer barnet vid nappen eller »tröstarn», har det ej behov av den. Beträffande dess skadlighet vill jag blott nämna några saker. Med nappen, som ofta tappas, kommer en hel del orenhet in i munnen och ned i halsen och magen med förkylningar och lunginflammationer (»lungbränningar») samt magkatarrer som följd. Diarré (»löst liv») är hos konstgjort uppfödda spädbarn (flaskbarn) en allvarlig sjukdom, som kan övergå i den dödliga s. k. barncholera. Sök därför läkare i tid vid svårare diarréer hos flaskbarn (mindre farligt hos barn, som enbart få di). När barnet ligger och suger på nappen hela dagarna och kanske en stor del av nätterna, får magsäcken ej den vila den behöver mellan måltiderna, då sugningen indirekt inverkar på magen. Även på de blivande tänderna inverkar sugningen på nappen ofördelaktigt med felställning av tänderna som följd.

5) Barnet bör ligga ensam i egen säng. Då finnes ingen risk, att det skall liggas ihjäl av en uttrötad och kanske litet bastant moder. Låt barnet ligga stilla i sin säng mellan måltiderna och tag ej upp det och bär det. Sitt ej med barnet i famnen och vyssa det, utan låt det som sagt ligga i sin säng, det blir ej så nervöst då.

6) En sak, som jag i detta sammanhang vill påpeka, är bruket att låta barn dricka kaffe, hur små de än äro. *Det är ingalunda lämpligt att låta barn under 15 år få kaffe utan fastmer skadligt*. Ge därför barnen lagad mat på bestämda tider utan mellanmål, för de minsta 4 gånger om dagen och för de äldre 3 mål per dag. Gröt och välling är nyttigt för barn! Om möjligt bör även grönsaker dagligen ingå i födan.

Alla barn skola enligt svensk lag före 7 års ålder ympas mot smittkoppor (»stormässlingen»), den lämpligaste åldern härför är 1/2—2 år. Kostnadsfri smittkoppsympning äger rum 1—2 gånger årligen, och härom annonseras i ortspresen. Ympning sker ofta även i samband med mottagning på barnavårdsstation.

Jag vill nu komma in på ett av de viktigaste problemen inom medicinen, nämligen *tuberku-*

Annons.

President ROOSEVELT

riktade till den internationella kooperativa konferensen i Washington i januari följande budskap:

»Det är med rätta som hundraårsminnet av de sant demokratiska Rochdaleprinciperna högtidlighålles. Vävarna lyckades förena frihet med inbördes beroende, det egna intresset med allmännyttan och handlingskraft med framsynthet.

Varje effektiv lösning av problemet att efter kriget avhjälpa nöden och återuppbygga de länder, som utsatts för axelmakternas ockupation, måste grundas på samma principer. Den kooperativa rörelsen, vilken inte är begränsad till enskilda nationer utan har sina rötter i alla demokratiska folks traditioner, är därför ett av de lämpliga organen för att fullgöra denna uppgift.»

losfrågan. För denna har vi det ordnat så, att landet är uppdelat i olika distrikt, vart och ett med en huvudcentral, en s. k. centralsdispensär. Denna i sin tur är uppdelad i mindre distrikt, distriktsdispensärer, som på landsbygden skötas av provinsialläkarna, i regel i deras vanliga mottagningslokaler. Här får alla tuberkulösa patienter kostnadsfri kontroll, och det ordnas i förekommande fall med sanatorievård. Alla lungsotspatienter registreras på dispensären och emellanåt kallas dessa för kontroll; ibland göres undersökning av den sjukes omgivning, alltså i regel hans familj. Om någon flyttar till en annan plats, som ej hör till distriktet, anmäles den nya adressen av vederbörande dispensär. Kontrollen sker sedermera på den nya platsen. De som fått tillåtelse att ta arbete trots att de stå under kontroll för lungorna på Tuberkulosbyrån i Stockholm, underlättar arbetet för Tuberkulosbyrån och hjälper sig själva, om de meddela sin nya vistelseort direkt till Tuberkulosbyrån eller till

mig, som då vidarebefordrar den. Kontrollen kan, såsom framgår av det föregående, ske där man befinner sig, och resan till Stockholm blir således alldeles onödig. Tiden för kontroll på dispensär (Tuverkulosbyrån i Stockholm motsvarar distrikts- och centraldispensärer ute i landet) står angivet på läkarkortet, och de flesta ha dessutom direkt blivit upplysta därom antingen av mig eller av Tuberkulosbyrån. Det är av största vikt, att alla föreskrifter om kontroll o. d. noga följas, ty en försämring av tillståndet kan inträda, som kanske fordrar sanatorievård.

Så endast ett par ord om försäkringar. Jag vill endast påpeka de fördelar som *liv- och olycksfallsförsäkringar* erbjuda för familjen. Det finns överallt diverse agenter för olika sådana bolag, vilka äro intresserade av att framhålla alla fördelar, som just deras bolag kan erbjuda. Hos dem kan man alltså teckna liv- eller olycksfallsförsäkringar. — De, som äro anställda på större gårdar eller inom industrin, bli automatiskt olycksfallsförsäkrade av arbetsgivaren. De få då ersättning för skada ådragen under arbetet, ha fri läkarvård och få också kontant ersättning per dag under den tid de äro skadade.

Till slut har jag en liten begäran till Kustbons läsekrets. Var snäll och sänd in till mig uppgift på »kryddor» och metoder, som använts av Eder i Estland vid botande av sjukdomar, alltså sådant som Ni fått lära av Edra förfäder och som visat sig vara bra vid behandling av olika sjukdomar. Jag är tacksam för en kort beskrivning, hur det tillreds och mot vilka sjukdomar det används, vad »koppning» är bra mot o. s. v. Om Ni dessutom har reda på vem som lärt Er medlet och varför just det speciella läkemedlet använts just mot den och den sjukdomen, vore jag ännu mer tacksam att få veta även detta. Dra Er inte för att meddela det till synes obetydligaste medlet! Jag har nämligen tänkt sammanställa Edra olika metoder till en liten skrift, som skulle bevara kännedomen om folkmedicinen bland estlandssvenskarna åt framtiden. Ni kommer säkert att snart glömma bort dessa behandlingsmetoder, vilka kanske en gång tidigare använts även av oss här i Sverige, men vilka nu sjunkit i glömskans djup.

Att jag har intresse av dessa frågor betyder naturligtvis ej, att jag skulle vilja tillråda att Ni själva ska försöka bota Edra sjukdomar med sådana metoder; Ni böra istället hädanefter alltid vända Er till en läkare.

Jag vänder mig med denna begäran särskilt till de gamla och ber dessa hörsamma min vädjan och meddela mig sina erfarenheter.

Brev kan sändas under adress: Doktor Inge-
mar Bjelkhagen, Sabbatsbergs ålderdomshem,
Torsgatan 32, Stockholm eller till min bostad
Vëlundsgatan 11, Stockholm.

Gotland och Ormsö.

Ormsö är ett platt land, utan berg, bara några backar — Elmshågsbackan i Borrby, Håkabackan och Kärkbackan i Sviby — men beväxt med hög och smärt skog. En vacker ö.

Så är även Gotland, ett alldeles platt land, åtminstone här på södra Gotland, varför man kan säga, att Gotland är mycket likt Ormsö. Men det är inte bara landskapet som påminner om Ormsö, utan det är även många benämningar på saker och ting; skillnaden är ofta endast en bokstav. Dialekten är dock mera utdragen och hörs för oss ormsöbor som ett annat språk, men det är den ej. Ett exempel på huru lika språket är i talesätt och uttryck fick jag när min husbonde en lördagskväll kom hem och jag försökte bättra på min svenska genom att säga: »Nu har det blivit rätt så sent.» Då svarar han på gotländska: »Ja, he blaj rät så sajnt» och det var ju rena ormsösvenskan varför jag skämdes att jag ej använt denna — »nu blaje rät sajnt mä». Man skulle kunna säga, att Ormsö varit systerö till Gotland. Och om det funnes en hake, som höll, och om någon kunnat hugga loss Ormsö från Estland, och vi kunde tillsammans draga in Ormsö i någon av Gotlands vikar och kalla den för syster Gotland, så vore det ej orätt.

Nu till Er, mina kära landsmän och landsmaninnor, som har kommit hit till Gotland, och till Er alla som kommit till Sverige: Det behövs ej lång tid att bli hemmastadd på Gotland. Detta kan vi lära oss av Gammalsvenskbyborna, som nu är här och har egna hemman. De mår bra här, säger de själva, och detsamma säger alla ormsötöser, som kommit hit före oss och nu är gifta och har barn. Nu ska vi, som kommit hit senare, inte gå och knota och knorra för små obetydliga ting och försämra hemtrevnaden för dessa och för oss själva. Vi har ännu ej vant oss vid livet här, men det går att leva på Gotland. Kom hit så många som kan, ty ännu finns det platser att få, och i framtiden finns det möjligheter att få egna hem att krypa in i och känna sig hemma i Sverige. Ty ju fler det kommer hit och ju tätare vi kommer samman, desto större blir hemtrevnaden.

Jag har varit här ett halvår. Nu senast var jag på resa till fastlandet och icke bara till Stockholm utan en god bit in i landet. Såg där steninga åkrar; mitt i åkrarna sticker ofta bergklackar upp och visar vad som finnes under, men man brukar ändå jorden energiskt. Och det finns även ganska torftiga hus, men vad som visade, att man var i Sverige det var att det ändå fanns blommor vid stugväggen och välskötta, sandbeströdda gångar.

Hemkommen till Gotland satte jag mig på tåget i Visby. O, vilken hemkänsla redan då. När nu tåget började rulla och de vackra vita husen med sina röda eller grå tegel- eller cementtak flögo förbi, steg hemkänslan så, att om någon frågat vad jag tänkte på, så kanske jag ej haft

Glöm ej att prenumerera på Kustbon!

Estlandssvenska sommarbarnskolonin i Doverstorp blev mycket lyckad. Barnen har trivts gott. 17 barn från Falköping och 7 från Stockholm ha vistats på kolonin. Tyvärr måste dock barnen på grund av den stora beläggningen på Doverstorp sändas hem något tidigare än vad som beräknats. Bilden visar föreståndarinnan för estlandssvenska barnkolonin i Doverstorp, professorskan Emma Haliste jämte några av barnen.

Till alla de estlandssvenskar, som till Sverige medfört sina folkdräkter riktas en varm vädjan att väl vårda dräkterna och att icke göra sig av med dem. Folkdräkten utgör ett sammanhållande band och är en kulturtillgång, som på alla sätt bör vårdas. Använd framförallt folkdräkten vid helger och på högtidsdagar och låt den på alla sätt komma till heders. Bilden visar en Ormsöflicka i sin dräkt.

ord att svara med. Så tror jag att det skall bli för många, som återvänder hit efter en resa.

Lantbruket är likt det på Ormsö, plögen och såningsmaskinen av samma typ och fabrikat, fjäder- och pinnharven av liknande typ, den gamla gotlandsvagnen liknar den på Ormsö o. s. v. Så är även vardags- och söndagslivet ganska lika det på Ormsö både i lekamligt och andligt avseende. Det är både kyrka och andra evangeliska samlingshus, som man kan komma till för att få andligt spis.

Nu må vi, som kommit hem från förskingringen ej alltför mycket lägga oss stat och kommun eller kommittén till last. Snart hoppas vi ju bli svenska medborgare vi också. Så måste var och en känna sin plikt att förtjäna sitt dagliga bröd och försöka vara nöjd med sin lott, att alltid göra så mycket, att man är värd sin lön och att icke förlora modet för hastigt. Och ve den utav oss, som bidrager till att sätta ner vår popularitet, ty den är stor, och vi äro hjärtans kära för hemmasvenskarna. Må bara denna kärlek bli av lång varaktighet och må vi icke besudla den, ty då blir vårt anseende dåligt, icke för en, utan för oss alla.

Med hälsning till alla som kommit över!

Tänk på dem därborta, som ännu äro kvar!
Må vi snart få se dem här!

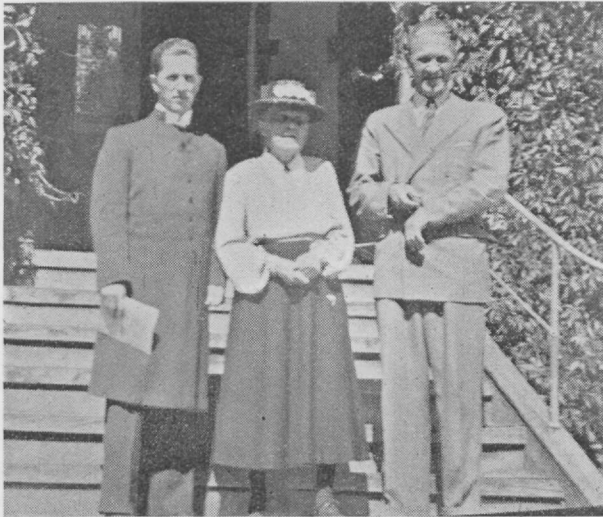
I Vamlingbo, Gotland, den 18/7 1944.

Alfred Hammerman.

Svenskbybornas 15-årsfest på Gotland.

Sambandet mellan estlandssvenskar och gammalsvenskbybor är stark. Svenskbyborna utvandrade som bekant år 1781 från Dagö till Dnjepr. Kustbon hoppas att i fortsättningen även få bli organ för gammalsvenskbyborna.

Den 1 augusti är för oss svenskbybor en stor märkesdag. Den dagen för 15 år sedan satte vi för första gången vår fot på svensk jord i Trelleborg, och sedan dess har vi svenskbybor på Gotland varje år firat detta minne med en tacksägelsegudstjänst. Så även i år, vid detta tillfälle

Pastor Josef Hoas med anhöriga utanför Roma kyrka.

hade även ett stort antal estlandssvenskar mött upp, sammanlagt hade bortåt 500 personer samlats.

När klockan närmade sig halv 10, började byborna i olika fordon anlända till Roma kyrka, och halv 11 ringde klockorna i Svenskbystapeln.

Den högtidliga minnesfesten började med skriftermål av kontraktsprost Artvid Ruhr. Efter bön och psalmsång höll pastor Sigfrid Hoas predikan, i vilken han manade svenskbyborna till tacksamhet över att de nu befinna sig på Sveriges fria jord. Han återkallade i minnet de under året avlidna byborna, varpå församlingen sjöng »Saliga de som från världens öden». Kyrkan var fullsatt till sista plats och nattvardsgången besöktes av 112 gammalsvenskbybor.

Efter gudstjänstens slut blev det paus till kl. 2, då man samlades till samkväm på den vackra prästgårdsängan.

De inbjudna estlandssvenskarna hälsades välkomna av pastor Josef Hoas, Södertälje, som till framlidne svenskbypastorn Kristofer Hoas. Han framhöll att estlandssvenskarna äro gammalsvenskbybornas närmaste stamfränder. Fru Hoas talade sedan till byborna och uppläste ett brev från en bybo nere i Wastega, som hälsade till alla vänner och bekanta. Därpå följde en rad hälsningar från olika personer. Fru Dahlgren framförde en hälsning från Kvinliga missionsarbetarna, som har gjort så mycket för svenskbyborna.

Fru Maja Dahlgren gav en intressant skildring av svenskbybornas inkvartering på Gotland. Sång utfördes därefter av en damkör, och även i fortsättningen upptog programmet mycken sång, då svenskbyborna är mycket goda sångare. På gammalt svenskbymål läste lantbrukare Annas några roliga dikter, författade av honom själv.

Efter fru Dahlgrens tal sjöngs »Klippa du som brast för mig». Herr Annas lämnade därpå en statistisk redogörelse över byborna på Gotland sedan deras ankomst dit. Byborna utgöra för närvarande 20 familjer fördelade på 30 olika

socknar. Totalantalet är c:a 540 personer. Gifttermål har ingåtts av 24 par, där bägge parterna äro bybor. 21 svenskbyunglingar ha gift sig med rikssvenska flickor, och 25 svenskbyflickor äro gifta med Sveriges gossar.

Utvecklingen synes tyda på att svenskbyborna mer och mer uppsugas i det rikssvenska samhället, en utveckling som i och för sig endast är önskvärd.

Till sist talade prosten Ruhr och hälsade alla både bybor och estlandssvenskar välkomna till Roma kyrka och prästgård även nästa år. Minnesfesten avslutades med välsignelsen och psalmen »Herre signe du och råde». Det var även tid att tänka på hemresan för att taga vara på kor och kalvar hemma på gårdarna. Alla voro glada och belättna samt tacksamma mot Gud, att vi frälstes undan allt det onda, som gått fram över vår by nere vid Dnjeprns stränder.

Petter Kristiansson Annas.

Estlandssvenskt möte på Gotland.

Det var en varm och vacker sommarsöndag i juli. Blommor i överflöd vart man än vände blicken, knopande rosenbuskar överallt — i sanning rosornas ö.

Vi hade mött upp vid Hamra kyrka — ett tjugotal yngre och äldre estlandssvenskar. En av våra äldsta här, A. Ahlström, hade cyklat 17 km. för att få vara med, ett bevis för att samhörighetskänslan inte förnekar sig.

När vi efter gudstjänstens slut i Hamra kyrka stod församlade på kyrkvallen föreslogs sången »Vår Gud är oss en väldig borg», som gemensamt sjöngs. Därefter läste Alf Hammerman ur Jer. 10 kap. verserna 10—24 och höll ett kort anförande om tider som gått och tider som komma. Så följde sången »Tryggare kan ingen vara»; alla stämde in och sjöng med, en och annan tår dallrade i ögonvrån, men den torkades bort lika hastigt och kanske lika obemärkt, som den kommit.

Sist talade A. Ahlström, vars enkla men sanna ord man sent kommer att glömma.

Därefter gick man mellan lindar och blommande hagtornsbuskar ner till den närbelägna stranden. Havet låg spegelblankt framför oss. Tankarna fördes tillbaka till den forna hemön och vi grepos av bävan för deras öde, som ännu befinna sig därborta på andra sidan Östersjön. Någon tänkte säkert också på de riskfyllda nätter, då drömmen blev verklighet och färden kunde ställas västerut mot målet.

De äldre satte sig i grupper och började samtala, ungdomarna följde exemplet och det blev en trevlig pratstund med gamla bekanta, som man ju inte träffat på länge.

Men plikten kallade, vi måste bryta upp.

Innan var och en gick åt sitt håll, sjöng man »Du gamla, du fria, du fjällhöga Nord». Ju närmare slutet vi kom, desto starkare grep oss ordens innebörd, och det var med djupt allvar man sjöng de sista orden »Ack, jag vill leva, jag vill dö i Norden». Katarina Hammerman.

Reval i dag.

Liksom Visby hade Reval en välbevarad medeltidsmur. Av de ursprungliga 35 tornen fanns före kriget 24 i behåll. Hur många som nu återstår torde vara ovisst.

Fröken Rita Rosen, som nyligen kommit från Reval har lämnat nedanstående skildring från staden.

Som bekant har det stora bombanfallet mot Reval i mars månad i år haft stor inverkan på den allmänna stämningen och livsförhållandena i den estniska huvudstaden. Då så gott som 2/3 av staden, framför allt arbetar- och hyreskvarteren och stadens centrum förstörts under natten till den 10 mars, har ett mycket stort antal familjer blivit hemlösa och bo nu under de svåraste förhållanden i de rum, som icke utbombade familjer fått avstå till dem. Situationen lättade något sedan man radikalt evakuerat kvinnor och barn till landet. Antalet evakuerade var särskilt stort genast efter bombanfallet, men de svåra förhållandena ute på landet bland en oftast något oförstående landsbefolkning ha tvingat många att återvända till staden.

Ransoneringsen av livsmedel, som alltid varit mindre problematisk under sommaren, underlättas i år av det sänkta invånarantalet i staden. De personer, som äga vistelsetillstånd i Reval, få på sina livsmedelskort 100 gr smör eller fettämnen, 2 kg bröd, 250 gr kött och 150 gr gryn eller makaroner i veckan. Dessutom utdelas till den s. k. arbetande befolkningen 1/2 l. varm soppa dagligen kostnadsfritt på arbetsplatserna.

Till de utbombade har man kostnadsfritt börjat dela ut kläder, husgeråd och möbler. Kvinnorna få bl. a. ett klänningstyg och en sommarkappa, medan männen få en kostym. Civilbefolkningen får köpa textilvaror enligt poäng, som de bytt till sig emot gamla yllrester. För ett kilo ren yllelump får man 6 poäng. Vid inköp får man ge 4 poäng för ett par strumpor, 6 för en meter klänningstyg, 18 för en uppsättning underkläder och 60 för en herrkostym.

Röjnings- och bärgningsarbetena inne i staden pågå fortfarande. Man har börjat spränga undan

Från Estlandssvenska kommittén

Till alla Kustbons läsare, som icke ännu prenumererat för 1944 riktas en enträgen vädjan att om möjligt göra detta omgående. Prenumerationsavgiften för 1944 1 kr. 50 öre kan inbetalas på Kustbons postgiro 197207 adr. Tunnelgatan 23, Stockholm. Kustbons fortsatta bestånd är beroende på det intresse estlandssvenskarna visa densamma. Nästa nummer kan endast sändas till dem, som inbetalt prenumerationsavgiften.

*

Kommitténs för estlandssvenskarna adress är Tunnelgatan 23, 3 tr., Stockholm. Tel. 11 57 21, 11 57 22 och 11 35 00. Öppet kl. 9—17, lördagar 9—15, under sommarmånaderna juni—aug. kl. 9—16, lördagar 9—13. Kuratorsexpeditionens adress i Stockholm är Johanneshuset, Sabbatsbergs ålderdomshem, Torsgatan 32. Tel. 31 23 28. Föreståndare fröken Ingrid Sjöblom. Förelägningschef för föreläggningarna i Stockholm är notarie Martin Cronvall, adr. Sabbatsbergs ålderdomshem, Stockholm, tel. 23 55 10.

Föreståndare för föreläggningen i *Doverstorp* är folkskollärare K. G. Höglander, tel. Doverstorp 61. Kurator i Doverstorp är Torsten Nordsjö, tel. Doverstorp 61. Arbetsförmedlingens i Doverstorp

en del ruiner, som hota trafikanternas säkerhet. Under gruset gräver man ännu fram döda, men många människor saknas fortfarande. Somliga gator, bl. a. Harju och Vana Posti ha avstängts för all trafik, tills ruinerna undanröjts. Bland de förstörda offentliga byggnaderna märkas bl. a. »Estonia»-teatern, den historiska Nikolai-kyrkan, det gamla våghuset på Rådhusplatsen, torghallarna, musikaliska akademien och konstmuséet, där många av de unga estniska konstnärernas arbeten innebränts. Även rådhusets torn med den historiska klockan har störtat in.

De mindre omfattande reparationsarbetena som taktäckning och insättning av fönsterrutor äro nu i det närmaste färdiga, och man börjar planera uppbyggandet och i ståndsställandet av en del större affärs- och kulturbyggnader. En byggnadskommitté, som skall leda uppbyggandet av den för det estniska kulturlivet nästan symboliska »Estonia»-teatern har bildats. Stora penningdonationer, som från olika håll och även från privata personer ha lämnats till kommittén för att främja byggnadsarbetet, äro bevis på det stora intresse, som kommitténs arbete möter bland befolkningen. Förslag till en provisorisk restaurering av Nikolaikyrkan ha även gjorts.

I allmänhet utför befolkningen stillatigande sitt arbete. Man är ständigt beredd på ett lika svårt, om ej ännu svårare anfall än det i mars utförda, vilket dock hittills ej upprepats.

Rita Rosen.

föreståndare är assistent Lennart Gerestad, tel. Doverstorp 60.

Postadress till förläggningen i Doverstorp är Estlandssvenska förläggningen, Mo gård, *Doverstorp*.

*

Estlandskommitténs kurator i Stockholm fröken Ingrid Sjöblom kommer att från och med den 5 sept. och tillsvidare även ha kvällsmottagning tisdagar kl. 17,30—19 på kuratorsexpeditionen, Johanneshuset, Sabbatsbergs ålderdomshem, Torsgatan 32, Stockholm, tel. 31 23 28. Mottagningen är avsedd för dem, som på grund av sitt arbete eller av andra orsaker icke kunna på dagen besöka kuratorsexpeditionen.

*

De estlandssvenskar, som intagas på sjukhus, erinras om att sjukhuskostnaderna i de fall vederbörande icke själva kunna betala dem *icke bestridas av estlandskommittén*. Därest sjukhuskostnaden icke kan betalas skall anmälan därom göras på sjukhuset, som då får kräva den kommun, där vederbörande är bosatt; denna får i sin tur ersättning av staten.

*

På grund av det myckna arbetet på kommitténs olika avdelningar har detta nummer av *Kustbon* blivit något försenat, för vilket vi be våra läsare om överseende. Nästa nummer hoppas vi skall komma ut omkring den 15 okt.

*

Detta nummer av *Kustbon* har fått speciell gotlandsprägel. Under den senaste tiden har nämligen en hel del estlandssvenskar fått arbete på Gotland och flera kunna mottagas.

*

För den andliga vården bland estlandssvenskarna har kommittén anställt pastor Ludvig Larsson, som tidigare varit verksam i svenskbygderna i Estland.

*

De estlandssvenskar, som erhållit lån genom kommittén eller genom Rågöstiftelsen uppmanas att på avtalad tid fullgöra amorteringarna. Om Ni av någon orsak inte kan inbetala förfallen amortering på fastställd dag, utan önskar uppskov, så skriv härom i god tid till kommittén och angiv orsaken till önskat uppskov.

*

Som framgår av annons i detta nummer lämnar NKI-skolan estlandssvenskarna rabatt vid studier hos dem.

Genom *korrespondensmetoden* ges även tillfälle till god skriftlig träning i svenska språket. De estlandssvenskar, som för speciella studier önska studielån, uppmanas sätta sig i förbindelse med kommittén.

Familjenytt

Våra läsare uppmanas att insända uppgifter om födelser, förlovningar, giftermål och dödsfall bland estlandssvenskarna till *Kustbons* redaktion.

VIGDA:

I Färentuna kyrka den 2 juli 1944 mellan *Heino Johannes Tammerman* från Korkis och *Elfride Maria Adelman* från Rikull. Vigseln förrättades av komminister Olsson, Färentuna.

FÖDDA:

John Bertil Göran, f. 23/5 1944, son till Anders och Gertrud Liljeros, Rydbo.

Elsa Inga-Britt, f. 13/3 1944, dotter till Anders och Katarina Bergström, Torö.

Ulla-Britt, f. 17/3 1944, dotter till Johan och Katarina Åkerman, Visby.

Sven Erik Alfred, f. 3/6 1944, son till Alfred och Ida Granberg, Hällberga.

Åke Severt Gunnar, f. 13/6 1944, son till Gunnar och Valentina Österman, Bollstanäs.

Allan Algot, f. 3/7 1944, son till Herman och Ida Bergkvist, Vadstena.

Yngve Bo, f. 11/7 1944, son till Voldemar och Maria Söderlund, Ösmo.

Gunnar, f. 30/7 1944, son till Johannes och Mina Ruderström, Stockholm.

Ove Ingemar, f. 4/8 1944, son till Voldemar och Hilda Ojaste, Stockholm.

Hans Asmes, f. 7/8 1944, son till Ivar och Margareta Pöhl, Stockholm.

DÖDA:

Edvin Brunberg, f. 11/12 1918, d. 24/5 1944.

Gertrud Sjöström, f. 23/8 1902, d. 12/6 1944.

Johannes Greisman, f. 20/10 1883, d. 24/6 1944.

Johannes Bertholm, f. 10/5 1881, d. 2/7 1944.

Rosette Rosalie Elisabeth Preiholm, f. 11/8 1882, d. 22/7 1944.

Elisabet Ekström, f. 19/4 1923, d. 30/7 1944.

Anton Seeman, f. 29/10 1886, d. 31/7 1944.

Gertrud Grundström, f. 28/9 1913, d. 11/8 1944.

Tio Kehmberg f. 2/1 1861, d. 18/8 1944.

Olga Magdalena Majlund, f. 4/10 1905 d. 21/8 1944.

Litteratur

Baroner, Bönder och Bolsjeviker i Estland av Carl Mothander. Lars Hökerbergs Bokförlag, Stockholm 1943. Pris häft. 10 kr., inb. 13 kr. 50 öre.

Det är inte genom resehandböcker och dylika handledningar som man lär känna ett land och dess folk. Har man ej tillfälle att själv resa i landet, vilket givetvis är den enda väg på vilken man verkligen kan lära känna ett land, så är en rese-skildring eller en memoarsamling den bästa vägledningen.

Major Mothander torde vara en av våra bästa kännare av Estland. Genom sitt giftermål med en dam från den tysk-baltiska adeln har han lärt känna de »baltiska baronerna» och får i sin bok tillfälle att rätta många misstag om denna del av Estlands befolkning. Som godsägare har han också lärt känna de estniska bönderna och genom sin svenska härstamning har han kommit i livlig kontakt med svenskbygderna i Estland. Hans bok blir därför en allsidig och samtidigt spännande skildring från de år då Estland uppbyggdes och fram till det nedbrytnings- och förstörelsearbete som i dessa dagar äger rum, och kan rekommenderas till alla dem som önska berika sina kunskaper om Estland.

Lm.

Vår kära mor och farmor

TIO NYMAN

avsomnade lugnt och stilla den 27 juli på Nuckö klockargård i en ålder av 84 år, djupt saknad av

BARN och BARNBARN

Estlandssvenskar!

Härmed en vänlig inbjudan till ett möte i Betesdakyrkan, Floragatan 8, Stockholm, fredagen den 15 sept. 1944 kl. 20,00 för att dryfta gemensamma spörsmål.

*Hans Vesterberg. Johannes Gjårdman.
Artur Johansson.*

A/B *Berifoto*

VÄSTERLÅNGGATAN 23 - STOCKHOLM

Tel. 108133 - Postgiro 53569

SERIEFOTO

FOTOMAGASIN

Framkallning, Kopiering och Förstoring i egna laboratorier

HELA STOCKHOLM

fotograferar sig i någon
av våra 4 ateljéer

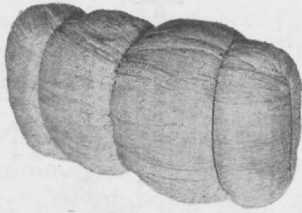
DROTTNINGGATAN 47

GÖTGATAN 37

BIBLIOTEKSGATAN 12

S:T ERIKSPLAN 2

A.B. SVENSK POLYFOTO

Nät, Not, Skötar

av prima långfibrig bomull, väl knutna efter skarpa mått på maskstolparna. Skötar och nät av utvalt egyptiskt garn med fisklig mjuk styrka, som ej nämnvärt krymper.

Lägsta priser och största lager.

Begär offert

Lundgrens Fiskredskaps Fabrik

Storkyrkobrinken 12, Stockholm. Tel. 10 21 22.

Snabb expedition.

Reel behandling.

NORMA

RESTAURANTER

Till Eder tjänst
I ALLA STADSDELAR

Läs svenska och lär ett yrke

genom korrespondensstudier vid NKI-skolan

Lägre kursavgifter för Estlandsvenskar.

NKI-skolan är Sveriges stora fritidsskola med över 100.000 elever. Ingen korrespondensskola i landet har ett större kursprogram — över 1.000 olika kurser. Därigenom blir det lätt för Er att välja den kurs, som bäst passar Er. Och trots den stora elevsiffran står Ni i personlig kontakt med skolan och Edra lärare. Till dem kan Ni vända Er för att få a.l den hjälp Ni behöver för att framgångsrikt kunna utbilda Er.

För att bli elev vid NKI-skolan kräves endast att Ni kan läsa svenska. NKI-skolans kurser i svenska gör Er fullt förtrogen med skriftspråket. Goda kunskaper i svenska äro till stor nytta för en fortsatt resultatbringande utbildning i ett yrke.

Men Ni kan också, om Ni så önskar, börja direkt med yrkesutbildningen. Det finns yrkeskurser vid NKI-skolan för utbildning till förman, verkmästare eller ingenjör inom snart sagt alla slag av industrier och mekaniska verkstäder. NKI-skolans jordbruks-

kurser ge Er de teoretiska kunskaper Ni behöver för att göra Er kompetent för olika arbetsuppgifter inom jordbruket. Det svenska affärlivet har utvecklats betydligt under senare år och utkomsmöjligheterna här äro mycket goda. NKI-skolans handelskurser ger Er en god utbildning i det svenska affärlivets olika grenar.

Fyll i kupongen och sänd in den i öppet kuvert med 5-öres frimärke till NKI-skolan!

Till NKI-skolan, S:t Eriksgatan 33, Stockholm.

Underleknad, som är estlandsvensk, ber om närmare upplysningar och studiehandbok för det studieområde, som jag strukit under här nedan.

Svenska Språket

Teknisk utbildning

Jordbrukskurser

Handelsutbildning

Realskola- o. gymnasiekurser

Namn:

Adress:

KUST.